

ΓΛΩΣΣΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

rno

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Σ. ΚΟΝΤΟΥ.

§ 9.*

Τὸ ἐστῶς, καθεστῶς, ἐνεστῶς, κτλ., οὐχὶ τὸ ἐστός, καθε-
στός, ἐνεστός, κτλ.

Ὁ μακκρίτης Παπασλιώτης γράφει ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ διασκευασθείσῃ
γραμματικῇ τοῦ κοιδίου Γεννηδίου σελ. 157 :

«Μετοχ. ἄρσ. ἐσταῶς = ὡς, γεν. ὤτος.

θηλ. ἐστῶσα — ὡτης.

οὐδ. ἐσταῶς = ὡς, γεν. ὤτος».

καὶ ἐν σημειῶσαι ἂν τι τοῦ οὐδ. τῆς μετοχῆς ἐστός (τὸ ὅποτον εὐρίσκεται
παρὰ τῷ Θουκυδίδῃ καὶ Πλάτῳ) οἱ περισσότεροι συγγραφεῖς μεταχειρίζον-
ται τὸ ἐστηκός. Εἶνε δὲ ταῦτα εἰλημμένα ἐκ τῶν τοῦ Κρυγῆρου «Part.
ἐστῶς, Ge. ἐστῶτος, ὤσα, ὅς (unbegründeter ὡς), viel gewöhnlicher als ἐστη-
κός. Doch sagen die meisten Schriftsteller für ἐστός (Thuc., Plato u. Ar. Ri.
564) lieber ἐστηκός» (Γραμματ. Μέρ. Α', § 36, 8, 3).

Ἐν τοῖς συγγράμμασι τοῦ Πλάτωνος ἀποκατέστησε τὸν διὰ τοῦ Ο μικροῦ
προενηνεγμένον τύπον ὁ Βεκκῆρος ἐκ κωδίκων ἠκολούθησαν δ' αὐτῷ καὶ
ἄλλοι. Ἐν τῇ Διδωτείᾳ ἐκδόσει τοῦ Πλάτωνος ἀνγκινώσκεται

ἐστός. Τόμ. Α', σελ. 187, 31. σελ. 188, 42. σελ. 641, 23. σελ. 649,
29 καὶ 31 καὶ 37 καὶ 47. σελ. 655, 19. Τόμ. Β', σελ. 211, 11.

ἀφροστός. Τόμ. Β', σελ. 255, 18.

καθειστός. Τόμ. Β', σελ. 215, 33. σελ. 378, 49.

περιστός. Τόμ. Β', σελ. 207, 3.

προεστός. Τόμ. Β', σελ. 157, 47.

ἐνεστός. Τόμ. Β', σελ. 222, 42.

Ἄλλ' ἐν Τόμ. Α', σελ. 141, 20 κεῖται οὐ ἐν ἐστῶς λέγουσι τὸ πᾶν. Πρβ.
Wohlgab Πλάτ. Θεαιτ. σελ. 43 «P. 183E Hirschigius vulgatum ἐστῶς re-
stituit, quamquam iam Bekkerus ex ΔΠ¹⁶ restituit ἐστός, de qua forma opti-
me disseruit Schneiderus ad civ. VIII 564 Δ».

Καὶ παρὰ τῷ Θουκυδίδῃ κατὰ πάσας σχεδὸν τὰς νέας ἐκδόσεις φέρεται
Γ', 9 «τὸ μὲν καθεστός τοῖς Ἑλλήσι νόμιμον» καὶ Δ', 10 «ἅπαν τὸ περισ-
στός ἡμῶς δεινόν». Πόππος Θουκυδ. Μέρ. Γ', 6', σελ. 498 ἐκδ. μεγ. «Κα-
θεστός Bloomf. antiquae, καθεστῶς mediae dialecto Atticae tribuit, sed sibi
non constat, ω IV, 10. servato. Quin melior sit forma καθεστός, nunc dobi-

* Ἰδὲ σελ.

tari vix potest. Vid. Schneider. ad Plat. III. p. 85. sq. Πρβ. καὶ Κλασσικόν Θουκυδ. Τόμ. Γ', σελ. 11 ἐκδ. 6'.

Καὶ ἐν τοῖς Ἰππεύσει τοῦ Ἀριστοφάνους στίχ. 564 παρελήφθη ὑπὸ τῶν νέων ἐκδοτῶν τὸ ἐν τῷ ἀρίστῳ κώδικι φερόμενον πρὸς τὸ παρεστὸς ἀντὶ τοῦ κοινῶς πρότερον ἐκδιδομένου παρεστῶς. Πρβ. καὶ Σοφοκλ. Οἶδ. Τυρ. 632 αὐτὸς ἦς τὸ νῦν παρεστὸς νεῖκος εὖ θέσθαι χρεών», περὶ οὗ γράφει ὁ Δινδόρφιος ἐν τῷ Σοφοκλείῳ Λεξικῷ σελ. 387 «OR. 633 τὸ νῦν παρεστὸς νεῖκος, ubi manus antiqua in L παρεστῶς correxit, quemadmodum apud alios quoque scriptores codices inter nominativum et accusativum ἐστὸς vel ἐστῶς, pariterque in compositis, variare solent, licet ω in casibus reliquis servetur, de quo dixit Buttm. Gramm. vol. 2 p. 208 ed. sec.». Πρβ. καὶ Στρεψόμιον Πλάτ. Πολιτ. Μέρ. Β', σελ. 264 ἐκδ. 6'.

Καὶ παρ' Ἀπολλωνίῳ τῷ Ἀλεξανδρεῖ ἐξέδωκεν ὁ Βεγκκῆρος καθεστὸς (π. Ἀντων. σελ. 40, 8. σελ. 88, 19. π. Συντάξ. σελ. 27, 7. σελ. 39, 20. σελ. 135, 7. σελ. 229, 1. σελ. 239, 1. σελ. 264, 6. σελ. 317, 12. σελ. 318, 19. σελ. 340, 12. σελ. 343, 16) καὶ συνεστὸς (π. Ἀντων. σελ. 99, 11) καὶ προῦφρεστὸς (π. Συντάξ. σελ. 27, 16).

Ἐν ταῖς Ἑνεάσει τοῦ Πλωτίνου ἔχουσι πάντα τὰντίγραφα αὐτοῦ εὐδαιμονεῖν αἰεὶ κατὰ τὸ ἐνεστὸς λαμβανόμενον». Σημειοῦται δ' ὁ Κρεῦζήρως (Τόμ. Α', σελ. 84) «ἐνεστὸς: Ita, non ἐνεστῶς, omnes libri. De qua forma analogiae contraria, sed tamen in optimis antiquissimisque libris ubivis obvia, vid. quae monuit et quos laudat Buttmann. Ausf. Griech. Sprachl. II. p. 158. sq.». Πρβ. καὶ Ἡρων. Ἀλεξ. σελ. 7 «οἷον ἐν χρόνῳ τὸ ἐνεστὸς».

Ἀναγινώσκεται δὲ καὶ παρὰ Διογένει τῷ Λαερτίῳ Ζ', 70 «ἀόριστον δὲ ἐστὶ τὸ συνεστὸς ἐξ ἀόριστου μορίου» καὶ Ζ', 71 «τὸ συνεστὸς διὰ τοῦ Εἰ συναπτικοῦ συνδέσμου», ἀλλὰ Η', 66 «τὸ τῶν χιλίων ἄθροισμα κατέλυσε συνεστῶς ἐπὶ ἔτη τρία». Ὁ Κόβητος παρατιθέμενος τὸ χωρίον τοῦτο (Collect. Crit. σελ. 406) γράφει «κατέλυσε συνεστῶς (συνεστὸς) ἐπὶ ἔτη τρία», ὅπερ ἱκανῶς, νομίζομεν, ἐμφαίνει ὅτι προκρίνεται ὑπὸ τοῦ περιφανεστάτου κριτικοῦ ἢ διὰ τοῦ Ο ἐκφορά.

Ὁ Δινδόρφιος ἐκδοὺς παρὰ τῷ Κλήμεντι «φῶς ἐστὸς καὶ μένον ἀεδῖως» σημειοῦται Τόμ. Γ', σελ. 301 «ἐστὸς LV, non ἐστῶς ut Sylburgius». Πρβ. καὶ Τόμ. Β', σελ. 48 «τὸ μέλλον καὶ τὸ ἐνεστὸς» καὶ σελ. 131 «τὸ ἐστὸς καὶ μόνιμον τοῦ θεοῦ», ἀλλὰ Τόμ. Γ', σελ. 183 «κἄστιν αὐτῷ δι' ἀγάπην ἐνεστῶς ἤδη τὸ μέλλον».

Τὴν διὰ τοῦ Ο μικροῦ γραφὴν βλέπει τις καὶ παρὰ Μαξιμῷ τῷ Τυρίῳ σελ. 28, 2 Διδ. α καὶ διεστὸς τοῦ θείου ὅσον οὐρανοῦ γῆς καὶ σελ. 58, 20 «χοῆμα ἐστὸς καὶ ἐδραῖον». Φέρει δὲ καὶ ὁ κώδιξ τοῦ Ἡσυχίου «Ἀπτωτον: τὸ μὴ πίπτον ἀλλ' ἐστὸς». Κεῖται δ' ὁμοῦς ἐν αὐτῷ καὶ ἐπ' ἀρσενικοῦ γένους α' Ὑφρεστὸς: ἐνυπόστατος, ὑποκείμενος». Ἐν τοῖς εἰς Ἰλιάδα Σχολίοις

Τόμ. Α', σελ. 181,9 εὑρίσκεται γεγραμμένον καὶ πρὸς τὸ ὑφιστάμενον πρόσωπον, ἀλλ' εἶνε ὑπὲρ τὸ Ω τεθειμένον Ο, ἐξ οὗ σαφὲς μὴνύεται ὅτι πλημμελὲς φανέν τὸ διὰ τοῦ Ω προσνεχθέν μετεβλήθη εἰς τὸ ὑφιστάμενον ὡς ὀρθότερον.

Ἐν τοῖς Ὀνειροκριτικοῖς τοῦ Ἀρτεμιδώρου ὁ μὲν Ῥεΐφις ἐτήρησε τὴν τῶν κωδικῶν γραφὴν σελ. 207 «ἄγαλμα ἑστὸς ἐπὶ βύσσου», ὁ δ' Ἐρχῆρος ἀποκατέστησε τὸ ἑστὸς σελ. 135,12, ὡς καὶ σελ. 266,26 «Ἐδοξέ τις κάτοπτρον ἔχειν κουρέως ἑστὸς ἐν τῇ πλατείᾳ πλησίον ἀγορᾶς καὶ περὶ πολλοῦ ποιῆσθαι τὸ κατοπτρίζεσθαι» εἰκόσας ἄμα ἰδεῖν ἀντὶ τοῦ ἔχειν. Καὶ ὁ Οὐλοχίος δ' ἐξέδωκε παρὰ Πάππῳ τῷ Ἀλεξανδρεῖ σελ. 526,11 καὶ 27 καὶ σελ. 528, 4 ἑστὸς ἀντὶ τοῦ ἑστὸς. Πρὸς καὶ Δίλσιον Δαξογρ. Ἑλλ. σελ. 419 καὶ 486. Ἀλλ' ὁ Ἐρτλῆνος δὲν μετέβαλε τὸ παρ' Ἰουλιανῷ κείμενον «τὸ παρεστὸς Παρθυαίων δέος» (σελ. 29,8) εἰς τὸ παρεστὸς. Πρὸς καὶ Λογγίν. σελ. 104 Οὐεισκ. «πρὸς τὸ ὑφιστάμενον δέος» καὶ σελ. 134 «τὸ παρεστὸς τῷ λέγοντι πάθος».

Ἐν τῷ Ἀλκιβιάδῃ τοῦ Πλουτάρχου κεφ. 14 ἔχουσι τὰντίγραφα οὐ μόνον «Πάνκκτον οὐχ ἑστῶσαν, ὥσπερ ἔδει, τοῖς Ἀθηναίοις παρέδωκαν», ὡς ἐν Νικίᾳ κεφ. 10 «Πάνκκτον ἑστῶσαν οὐ παρέδωκαν», ἀλλὰ καὶ «Πάνκκτον οὐχ ἑστὸς, ὥσπερ ἔδει, Ἀθηναίοις παρέδωκαν», ὅπερ παρέλαβον ὁ Σίντενις καὶ ὁ Δοινῆρος. Ἀλλ' ὁ Βεκκῆρος ἐξέδωκεν ἑστὸς. Οὐδετέρως τὸ Πάνκκτον λέγεται παρὰ τῷ Θουκυδίδῃ Ε', 42 καὶ 46. Πρὸς καὶ Στέφ. Βυζάντ. σελ. 499,13 καὶ Ἀρποκρατ. σελ. 235,3.

Ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ ἀρχαιολογίᾳ Διονυσίου τοῦ Ἀλικαρνασσεύς σελ. 37 ἀντὶ τοῦ «Παλάτιον μὲν πέντε πρὸς ταῖς εἰκοσι σταδίαις ἀφιστάως Ῥεάτου (ἢ ἀφιστάως Ἀρεάτου)» ἔγραψεν ὁ Κισλίγγιος ἀφιστάωσα Ῥεάτου (Τόμ. Α', σελ. Χ.)

Περὶ τῆς ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ χρήσεως λέγει ὁ Οὐνῆρος (Γραμματ. σελ. 73 ἐκδ. 5) «In der Schreibart des particip. perf. neutr. von ἵστημι schwanken die N. T. Codd. Doch haben die bessern an den beiden stellen Mt. 24, 15. Mr. 13, 14 ἑστὸς (ἑστητός), gerade wie die ältesten und besten Codd. der Griechen (Bibl. II. 208), und diese Schreibart zieht Bekker im Plato durchaus vor».

Ἀλλ' ἥμισυ εὐλογον φαίνεται ἐκ μόνων τῶν ἀντιγράφων, ἢ ἀπάντων ἢ τῶν παλαιότατων καὶ ἀρίστων, νὰ ὀρίζηται ἡ γραφὴ τοῦ οὐδετέρου τῆς μετοχῆς τοῦ ἑστάναι, καθεστάναι, κτλ. Ἄν λέξις τις ὀφείλῃ διὰ τοῦ Ο ἢ Ω ἢ ΟΥ νὰ ἐκφέρηται καὶ διὰ τοῦ Ι ἢ Η ἢ ΕΙ καὶ διὰ τοῦ Ε ἢ Η, κτλ. καὶ διὰ τοῦ Ε ἢ ΑΙ καὶ διὰ τοῦ Υ ἢ ΟΙ, κτλ. ἄλλοθεν μᾶλλον ὡς τὰ πολλὰ διδασκόμεθα ἢ ἐκ τῶν ἀντιγράφων, περὶ ὧν ὀρθότατ' ἀπεφάνητο ὁ μέγας Βεντλήιος εἰπὼν nobis et ratio et res ipsa centum codicibus potiores sunt. Ὅθεν καταλείποντες τὰντίγραφα ἃς προσέλθωμεν τῇ παραδόσει, ἵν' ἴδωμεν ἂν αὕτη ἔχῃ τι ἡμῖν βεβαιότερον νὰ πορίσῃ.

Ὁ Τζετζης ἐν τοῖς εἰς Θουκυδίδην Σχολίοις βιβλ. Γ', 9 μνημονεύσας τὴν

τε διὰ τοῦ Ο μικροῦ γράφην καθεστώς καὶ τὴν διὰ τοῦ Ω μεγάλου καθεστώς ἐπιφέρει Ἀἰωνικῶς ΟΣ μικρόν, Ἀττικῶς μέγαν, ὁ δὲ Χοιροβοσκὸς ἐν τοῖς εἰς τοὺς Κανόνας τοῦ Θεοδοσίου Σχολίαις σελ. 834, 9 γράφει «Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ἐστώς καὶ βεβώς καὶ τεθνώς καὶ γεγώς διὰ τοῦ Ω γράφονται, δηλονότι κατὰ τὰ οὐδέτερα. Δεῖ δὲ καὶ τοῦτο γινώσκειν, ὅτι εἰ [μὴ] καὶ ἡ ἐνικὴ εὐθεῖα τοῦ οὐδετέρου καὶ αἱ ὁμοφωνοῦσαι αὐτῇ, τουτέστιν ἡ αἰτιατικὴ καὶ κλητικὴ τῶν ἐνικῶν, διφοροῦνται, ἤγουν καὶ διὰ τοῦ Ω γράφονται καὶ διὰ τοῦ Ο, ἀλλ' οὖν αἱ λοιπαὶ πλάγια αἱ (μὴ) ὁμοφωνοῦσαι τῇ ἐνικῇ εὐθείᾳ, λέγω δὴ ἡ γενικὴ καὶ δοτικὴ τῶν ἐνικῶν, καὶ τὰ δοικὰ καὶ τὰ πληθυντικὰ μόνως διὰ τοῦ Ω γράφονται· τούτου δὲ αἰτία ἐστὶν ἡ κράσις» (Περὶ τοῦ τύπου τεθνώς ἀντὶ τοῦ τεθνεώς πρβ. καὶ σελ. 828, 15 καὶ σελ. 829, 14 καὶ 29 καὶ σελ. 830, 30 καὶ σελ. 831, 11). Παράδοξον ἡμῖν προσπίπτει τὸ ἐν Κραμ. Ἀν. Ὁξ. Τόμ. Δ', σελ. 207, 12 κείμενον «Τὸ ἐστῶτος καὶ γεγῶτος καὶ βεβῶτος ἀπὸ τοῦ ἐσταώς καὶ γεγαώς καὶ βεβαώς συναϊρούμενα διὰ τοῦ Ω μεγάλου γράφονται· τινὲς μέντοι καὶ διὰ τοῦ Ο μικροῦ γράφουσιν· ὡς τὸ τετυφώς τετυφῶτος, οὕτω καὶ τὸ γεγώς γεγῶτος». Ἀναγνώστειον δ' ἴσως «ἀπὸ τοῦ ἐσταῶτος καὶ γεγαῶτος καὶ βεβαῶτος συναϊρούμενα». Πρβ. Χοιροβοσκ. σελ. 822, 27 «Πρόσκειται δὲ ἡ ἀπὸ κράσεως διὰ τὸ ἐστῶς ἐστῶτος, βεβῶς βεβῶτος, γεγῶς γεγῶτος, τεθνεώς τεθνεῶτος (Γρ. τεθνώς τεθνεῶτος)· ταῦτα γὰρ ἀπὸ κράσεως ἔχουσι τὴν μακράν· ἀπὸ γὰρ τοῦ ἐσταῶτος καὶ βεβαῶτος καὶ γεγαῶτος καὶ τεθνεῶτος (Γρ. τεθνεῶτος) γηγόναι κατὰ κράσιν τοῦ Α καὶ Ο εἰς Ω καὶ Θεόγν. Καν. σελ. 151, 29.

Ὁ Θεόγνωστος ἐν τοῖς Κανόσι μόνην τὴν διὰ τοῦ Ω μεγάλου ἐκφορὰν γινώσκει λέγων σελ. 119, 21 «Εἰς ΩΣ μέγα λῆγον οὐδέτερον οὔτε ὄνομα οὔτε μετοχὴν ἔστιν εὑρεῖν, εἰ μὴ ἐκ πάθους γεγέννηται, πλὴν τοῦ φῶς καὶ τοῦ ὤς — Πρόσκειται εἰ μὴ ἐκ πάθους γεγέννηται, ἐπεὶ πολλάκις αἱ εἰς ΩΣ μετοχαὶ ἀπὸ περισπωμένων κατὰ πάθος γινόμεναι καὶ φυλάττουσαι τὸ Ω ἐπὶ τῆς γενικῆς τοῦ ἀρσενικοῦ ἔχουσι τὸ οὐδέτερον εἰς ΩΣ μέγα λῆγον, οἷον ὁ βεβῶς τοῦ βεβῶτος καὶ τὸ βεβῶς, ὁ γεγῶς τοῦ γεγῶτος καὶ τὸ γεγῶς, ὁ ἐστῶς τοῦ ἐστῶτος καὶ τὸ ἐστῶς, ὁ τεθνῶς τοῦ τεθνεῶτος καὶ τὸ τεθνῶς» καὶ σελ. 152, 15 «Αἱ εἰς ΩΣ πεπονθυῖαι μετοχαὶ τὸ οὐδέτερον ἔχουσι διὰ τοῦ Ω μεγάλου γραφόμενον, οἷον τὸ ἐστῶς, τὸ βεβῶς, τὸ γεγῶς». Πρβ. καὶ Ψευδερφιδιαν. Ἐπιμερ. σελ. 240 «Ἀσχύτως καὶ τὰ μετοχικὰ οὐδέτερα διὰ τοῦ Ο μικροῦ γράφονται· τὸ τετυπῶς, τὸ λελοιπῶς, τὸ πεποιηκός καὶ τὰ ὅμοια· πλὴν τοῦ ἐστῶς, βεβῶς, γεγῶς καὶ τεθνεῶς» καὶ Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 224, 5 «Καὶ ἔστι σαστημειωμένα τὸ γεγαῶς, μεμαῶς, βεβαῶς, ἐσταῶς, ἅπερ κατὰ κράσιν γίνεταί γεγῶς γεγῶτος, μεμῶς μεμῶτος, βεβῶς βεβῶτος, ἐστῶς ἐστῶτος· καὶ τὰ θηλυκὰ γεγῶσα, μεμῶσα, βεβῶσα, ἐστῶσα· καὶ τὰ οὐδέτερα διὰ τοῦ Ω μεγάλου, τὸ γεγῶς, τὸ μεμῶς καὶ τὰ ὅμοια» (Ἰδὲ καὶ Ἡρφιδιαν. Λεντζ. Τόμ. Α', σελ. 351, 11).

Πᾶς τις βλέπει ὅτι ἡ παράδοσις συνηγορεῖ μᾶλλον τῇ διὰ τοῦ Ω μεγάλου ἐκφορᾷ· διότι μνημονεύεται μὲν ὑπὸ τοῦ Τζέτζου καὶ τοῦ Χοιροβοσκοῦ καὶ ὁ βραχυκτάλληκτος τύπος, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ Θεογνώστου καὶ τοῦ Μεγάλου Ἑτυμολόγου μόνος ὁ μακροκτάλληκτος γινώσκεται. Καὶ σαφῶς μὲν ἐξ ὧν λέγουσιν ὁ Τζέτζης καὶ ὁ Χοιροβοσκός μνηύεται ὅτι ἐφέρετο καὶ γραφὴ διὰ τοῦ Ο μικροῦ· ἀλλὰ πρῶτον μὲν ὑπ' οὐδετέρου μαρτυρεῖται ὅτι ὀρθότερα ἢ γραφὴ οὕτη εἶνε τῆς ἐτέρας, δεύτερον δ' εὐλόγως δύναται ν' ἀμφισβητηθῇ ἂν ἀληθῶς ὑφίστατο ἐν τῇ παλκίᾳ γλώσσῃ ὁ βραχεῖαν τὴν λήγουσαν ἔχων τύπος ἢ ἐν μόνῃ τῇ τῶν μεταγενεστέρων συνηθείᾳ ἐπιπολάζων παρεισέδου εἰς τὰ ὑπ' αὐτῶν παρασκευαζόμενα ἀντίγραφα τῶν παλκιῶν. Ὅτι δ' εὐκόλως ἡμαρτημέναι ἀναγνώσεις τοῦς γραμμικτικοῦς ἐπλάκων διὰ πολλῶν ἔχομεν ν' ἀποδείξωμεν, ἐξ ὧν ἀρκούμεθα ἐν τῷ παρόντι προχειρίζομενοι τὸ ἐν τοῖς Βακκῆρου Ἀνεκδότοις σελ. 96, 27 ἁ' *Ἑγρηγόρησαν*: Ξενοφῶν τετάρτῳ Ἀναβάσεως» καὶ τὸ παρὰ τῷ Χοιροβοσκῷ σελ. 537, 4 «Καὶ ὁμῶς εὐρίηται παρὰ τῷ Εὐριπίδῃ ἐν τῇ Ἑκάβῃ τὸ τρίτον πρόσωπον τῶν πληθυντικῶν ἰσοσύλλαβον τῷ ἰδίῳ πρώτῳ προσώπῳ πληθυντικῷ, οἷον *ἐπληροῦσαν*, ἐνθα φησὶν· οἱ δ' *ἐπληροῦσαν* πυρὰν κορμούς φέροντες πευκίνους». Οὐτε ὁ Ξενοφῶν εἶπε κατ' ἀόριστον *ἐγρηγόρησαν* ἐκ τοῦ βαρβάρου ἐνεστώτος γρηγορῶ, ἀλλὰ καθ' ὑπερσυντέλικον *ἐγρηγόρεσαν*, οὔτε ὁ Εὐριπίδης οἱ δ' *ἐπληροῦσαν*, ὅπερ παντελῶς ἀλλότριον τοῦ γνησίου ἑλληνισμοῦ, ἀλλ' οἱ δὲ *πληροῦσιν* (Πρβ. καὶ Δινδόρφιον Εὐριπ. Τόμ. Γ', σελ. XVII). Ἀλλὰ διερρήδην λέγει ὁ Τζέτζης, ἴσως ἐνστάς τις εἶπη, ὅτι ἐγράφετο τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος οὐδέτερον Ἰωνικῶς μὲν διὰ τοῦ Ο μικροῦ, Ἀττικῶς δὲ διὰ τοῦ Ω μεγάλου. Πρὸς τὴν ἐνδεχομένην τχύτην ἀντίρρησην ἀπαντῶμεν ὅτι ὁ Τζέτζης εἶνε εἰς τῶν μάλιστ' αὐτοσχεδιαζόντων καὶ παραδοξολογούντων ἀνθρώπων. Ἐν τοῖς εἰς Θουκυδίδην Σχολίαις διατείνεται ὅτι ὑπὸ τῶν Ἰώνων καὶ τοῦ Θουκυδίδου ἐγράφετο *Χαιρωνίαν* καὶ *Κορωνίαν*, οὐχὶ *Χαιρώνειαν* καὶ *Κορώνειαν*, καὶ ὅτι ὁ Θουκυδίδης ἐν τῷ λόγῳ τῶν Θηβαίων ἐποιήσατο χρῆσιν τοῦ ἐφιλωμένου ἐπ' ἡμᾶς κατὰ τὴν Αἰολικὴν διάλεκτον ἀντὶ τοῦ ἐφ' ἡμᾶς (βιβλ. Α', 113 καὶ Γ', 61), ἐν δὲ τοῖς Κραμῆρου Ὁξ. Ἀνεκδότοις λέγει «*Θιγῶν* περισπωμένως νῦν Ἀττικωτέρῳ τρόπῳ» καὶ «*Ποιτίαις*: Ἀριστοτέλης καὶ ἕτεροι *πιτύαις* (πιτίαις) γράφουσιν, αὐτὸς δὲ *ποιτίαις* γράφω κατὰ τὸν Ἀλκίφρονα ῥήτορα» (Τόμ. Γ', σελ. 357, 3 καὶ σελ. 371, 27. Πρβ. καὶ Σειλήρον Ἀλκίφρ. σελ. 396).

Ἐπειδὴ λοιπὸν τὸ λεγόμενον ὑπὸ τοῦ Τζέτζου καὶ τοῦ Χοιροβοσκοῦ, μακρῶν οὐδαμῶς ἀξιολόγων οὐδὲ πίστεως πολλῆς ἄξιον, ὅτι ἐδιφορεῖτε τὸ οὐδέτερον τῆς μεταχῆς τοῦ καθεστάναι, δύναται κάλλιστα νὰ μὴ ἀναφέρηται εἰς τὴν τῶν παλκιῶν συνήθειαν, ἀνάγκη πᾶσα νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι οὐδὲν βέβαιον περὶ τῆς διὰ τοῦ Ο μικροῦ ἐκφορᾶς πορίζομεθα ἐκ τῆς παραδόσεως καὶ ὅτι μεγάλως τις σφάλλεται, ἂν ἐπὶ μὴ ἰσχυροῦ μαρτυρίου ἐρειδόμενος ἀποφαίνηται παγίως ὅτι ἐξεφέρετο ὑπὸ τῶν παλκιῶν τὸ προκείμενον οὐδέ-

τερον μετὰ συνεσταλμένης τῆς ληγούσης. Εὐλογος δὲ πάντως θὰ ᾔτο ἡ γνώμη αὕτη, ἂν ἐν τοῖς τῶν ποιητῶν χωρίοις (Σοφοκλ. Οἶδ. Τυρ. 633 καὶ Ἀριστοφ. Ἰππ. 582) ἀδύνατος ὑπὸ τοῦ μέτρου ἠλέγχετο ἡ θέσις τοῦ μακροκατάληκτου τύπου. Ἀλλ' οὐδαμῶς τὸ μέτρον κωλύει τὴν θέσιν αὐτοῦ.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἐπ' ἀνάγκης καθίσταται νὰ ὁρισθῇ τὸ πρᾶγμα ὅπως ὁ ὀρθὸς λόγος ὑπαγορεύει. Ἐπειδὴ ἡ περὶ τῆς ὁ λόγος μετοχὴ ἐσχηματίσθη κατὰ συναλοιφήν, πρόδηλον ὑπάρχει ὅτι δὲν ἠδύνατο παρὰ τοῖς ἀμέμπτως ἐλληνίζουσι νὰ ἔχη ἄλλον τύπον ἢ τὸν μακροκατάληκτον, δεινῶς δὲ περὶ τὴν γλῶσσαν ἀμαρτάνουσιν οἱ ρυθμίζοντες τὴν μετοχὴν καύτην κατὰ τὰς ἀσυναλείπτους ἐσσηκός, βεβηκός, κτλ. Γελοιότατον δ' ἡμῖν φαίνεται ἐν μὲν τῇ ὀνομαστικῇ καὶ αἰτιατικῇ τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ νὰ γράφηται κατὰ συστολήν ἐστός καὶ καθεστός καὶ παρεστός, κτλ., ἐν δὲ τῇ γενικῇ καὶ δοτικῇ καὶ ταῖς πτώσεσι τοῦ πληθυντικοῦ νὰ παραλαμβάνηται ἡ κατ' ἑκτασιν ἐκφορὰ ἐστῶτος καὶ καθεστῶτος καὶ παρεστῶτος, κτλ. καὶ ἐστῶτα καὶ καθεστῶτα καὶ παρεστῶτα, κτλ., ὅλον τοῦ παρεστῶτος θέρον (Σοφοκλ. Φιλ. 1340), τοῦ τῶν σκυθρωποῦ καὶ ξυγεστῶτος σφρεῶν (Εὐριπ. Ἀλκ. 797), κρᾶτιστα δὲ μοι τῶν παρεστῶτων τότε ἐφαίρεται εἶναι καὶ τὰ λῶστα τῶν παρεστῶτων λέγει (Αἰσχύλ. Προμ. 216 καὶ Ἀγαμ. 1052), γνώμη ἔχουσε τῶν καθεστῶτων πέρι (Εὐριπ. Ἡρ. Μ. 205), ἐκ διεστῶτων δύο (Εὐριπ. παρ' Ἀθην. σελ. 454, γ'), τῶν παρεστῶτων κακῶν (Εὐριπ. Ἀνδρ. 94 καὶ Ἰων. 929. Σοφοκλ. παρὰ Στοβ. Ἀνθολ. Κς', 4. Πρδ. καὶ Τραχ. 1271), τοῖς παρεστῶσιν κακοῖς (Εὐριπ. Ἀνδρ. 1233 καὶ Ἰκ. 1042), ἐκ γὰρ τοῦ ἐστιάγει ἐστῶτος καὶ ὑπὸ τοῦ περιεστῶτος ἐξῶθεν πνεύματος (Πλάτ. Τόμ. Α', σελ. 649, 13 καὶ Τόμ. Β', σελ. 237, 39. Πρδ. καὶ σελ. 244, 32), τῷ ξυγεστῶτι τοῦ σώματος καὶ μένοντι (Πλάτ. Τόμ. Β', σελ. 242, 35), καὶ κινούμενα καὶ ἐστῶτα (Πλάτ. Τόμ. Α', σελ. 651, 36. Πρδ. καὶ σελ. 652, 21 καὶ Τόμ. Β', σελ. 241, 10 καὶ σελ. 447, 33), τραυμάτων ἐνιστῶτων (Πλάτ. Τόμ. Β', σελ. 437, 46), ἀτρέμα ἐστῶτος τοῦ μευρακίου (Ἀντιφ. Τετραλ. Β', γ', 10), κτλ.

Οὐδεὶς τῶν μὴ πραχεύως ἀποδεχομένων τὰ παρὰ φύσιν καὶ ἀλλόκοτα θ' ἄρνηθῇ ὅτι, ἂν μὲν ἡ ὀνομαστικὴ ἐγράφετο διὰ τοῦ Ο μικροῦ, ὤφειλε καὶ ἡ γενικὴ διὰ τοῦ αὐτοῦ στοιχείου νὰ γράφηται ἐκφερομένης δὲ τῆς γενικῆς μετ' ἐκτεταμένης παραλήγουσης, κατ' οὐδένα τρόπον δύναται ἡ ὀνομαστικὴ νὰ εἶνε βραχυκατάληκτος. Παντελῶς ὀλίγωρος, ἵνα μὴ τι δεινότερον εἰπώμεν, τῶν κανόνων τῆς γλώσσης ὑπάρχει ὁ μὴ σχηματίζων ἐκ τῆς ὀνομαστικῆς ἐστός γενικὴν ἐστῶτος μὴδ' ἀνάγων τὴν γενικὴν ἐστῶτος εἰς ὀνομαστικὴν ἐστός.

Ὅρθως δ' Ἐρουμερδὴν γράφει *Melst.* Θουκυδ. σελ. 123 «III 9. καθεστός. Verum est καθεστώς et IV 10 περιεστώς. Utroque loco variant libri, quorum tamen nulla est in his minutis auctoritas. Sola spectanda est termina-

tionis origo ex αός. Cf. Matthiae Gr. § 198, 3^ο καὶ *Εὐριπ. Ἰων.* σελ. 33 «V. 633 παρσετός, ο in ω mutatum a m. ant. Male plerique editores sprevere bonam correctionem». *Πρβ. καὶ Ῥιζαννὸν Δελτ. Ἑλλην. Ἀλληλ.* 1879, σελ. 440 κέξ.

Τῶν ἐγκρινόντων τὸν διὰ τοῦ Ο μικροῦ προσηνηγεμένον τύπον ἐστός ἄλλοι μὲν δοξάζουσιν ὅτι ἐγένετο κατὰ συγχοπὴν ἐκ τοῦ ἐστεός, ἄλλοι δὲ νομίζουσιν ὅτι ἐσχηματίσθη κατὰ συνεκδρομὴν τοῦ ἐστηκός καὶ γεγονός ἤ, ὡς ἔλλω, λέγουσιν οἱ γραμματικοί, συνεξηκολούθησε τῷ ἐστηκός καὶ γεγονός, κτλ.

Συνειδῆρος Πλάτ. Πολιτ. Τόμ. Ι', σελ. 89 «Itaque nominativus masculini legitimus et verus est ἐστεώς, ἐστώς, neutrius ἐστεός, ἐπτός, alterius vero, quod e apud omnes tenuit, τεθνεώς et τεθνεός, quod ipsum sine varietate legitur Herodoti L. I. c. 112. et Hippocratis T. II. p. 554, 6. Kühn. (571, 15 Foës.) cuiusque genitivum τεθνεώτος (αἵματος) *Tim.* p. 85. Δ. secundum codices tantum non omnes pro vulgato τεθνεότος a Bekkero restitutum eadem ratione ad nominativum τεθνεός habere se videmus, qua ἐστῶτος ad ἐστός» καὶ *Φρίσχιος Μελετ. Κουρτ.* Τόμ. Γ', σελ. 133 «ε autem in his formis non esse contractam, sed elisam vel ut rectius dicam evanuisse, demonstratur neutro ἐστ-ός pro ἐστε-ός cet.».

Λορέντιος Στοιχ. Τόμ. Α', σελ. 223 «Ἐστός autem participium, quod quidam praepropere abiecerunt v. Kayser. ad Philostr. Vitt. Soph. p. 327. non ex ἐσταός concisum, quod a consuetudine abhorret, sed masculino ἐπτός affictum est ex similitudine verborum barytonorum γίγνομαι, γεγονώς γεγονός, cujus bisyllabam formam γεγός Hermannus Euripidi tribuit *Ion.* 1492. τὸ ἐπτός Schneiderus ad *Plat. Civ. T. III.* p. 88. non solum Atticis sed Graecis universe abjudicat». *Πρβ. καὶ Βουτρικνὸν Διεξοδ. Γραμματ.* Τόμ. Β', σελ. 208 καὶ *Κυννῆρον Διεξοδ. Γραμματ.* Τόμ. Α', σελ. 678 καὶ *Σταλβώριον Πλάτ. Πολιτ.* Τόμ. Β', σελ. 264.

Οὗτ' ἐκ τοῦ ἐσταός εἶνε δυνατόν νά σχηματισθῇ ἐστός οὗτ' ἐκ τοῦ ἐστεός. Ἰσχυρίζομεθα δ' ὅτι δέν ἐλέγετο ὑπὸ τῶν Ἰόνων ἐστεός ἀλλ' ἐστεώς· ἀσύστατον δὲ νομίζομεν καὶ τὴν γραφὴν τεθνεός. Συνεκδρομῆς παραδείγματα πολλὰ ἔχομεν νά καταλέξωμεν, ἄλλ' ἐν τῷ προκειμένῳ δυσπαράδεκτος, μᾶλλον δ' ἀπαράδεκτος φίνεται ἡμῖν ὁ κατὰ συνεκδρομὴν σχηματισμός.